

לקט ידיעות – מרץ 2023

מנהלת התכנית: אל"ם (מיל') עו"ד פנינה שרביט ברוך

רכז התכנית ועורך הלקט: עו"ד אורי בארי

צוות המחקר: סתיו שם-טוב

התכנית למשפט וביטחון לאומי מודה לעו"ד אורי בארי על תרומתו ועבודתו במסגרת המכון, ומאחלת לו הצלחה רבה בתפקידו החדש במשרד המשפטים, במחלקה למשפט בינלאומי בייעוץ וחקיקה. התכנית מקבלת בברכה את עו"ד גל רוזיליו אשר ימלא את מקומו של עו"ד בארי.

♦ ידיעות מתוך ישראל

♦ ידיעות בינלאומיות שקשורות לישראל

♦ ידיעות בינלאומיות

ידיעות מתוך ישראל

חקיקה

ב-21 במרץ התקבל חוק יישום תוכנית ההתנתקות (תיקון מס' 7), התשפ"ג-2023, המבטל סעיפים העוסקים בהגבלת כניסה ושהייה לשטח המפונה בצפון השומרון.
21 במרץ, חדשות הכנסת.

ב-23 במרץ התקבל חוקיסוד: הממשלה (תיקון מס' 12), הקובע כי נבצרות זמנית של ראש הממשלה למלא את תפקידו תהיה בשל אי מסוגלות פיזית או נפשית בלבד ותוכרז על ידי הממשלה או הכנסת.

23 במרץ, חדשות הכנסת.

ב-28 במרץ התקבל חוק זכויות החולה (תיקון מס' 13), התשפ"ג-2023, המתיר למנהלי בתי חולים לקבוע הוראות בדבר איסור או הגבלה של הכנסת חמץ למבנה בית החולים.

28 במרץ, חדשות הכנסת.

ב-28 במרץ התקבל חוק המאבק בכלי הנשק הבלתי חוקיים (תיקון חקיקה והוראת שעה), התשפ"ג-2023, אשר מוסיף שתי עילות חדשות לביצוע חיפוש ללא צו שופט במטרה להקנות למשטרה כלי אכיפה יעילים למיגור תופעת כלי הנשק הבלתי חוקיים.

פסיקה

בג"ץ 1374/23 חאג'ר נורי חד'ר צוף נ' מפקד כוחות צה"ל באיו"ש

ב-6 במרץ דחה בג"ץ, ברוב דעות, עתירה שהוגשה נגד צו הריסה שהוצא לבית המפגע שביצע את הפיגוע המשולב באזור התעשייה באריאל בנובמבר 2022, שבו נרצחו מוטי אשכנזי ז"ל, מיכאל לדיגין ז"ל ותמיר אביחי ז"ל. השופטים כנפי-שטייניץ ופוגלמן, בדעת רוב, קבעו כי אין עילה להתערב בהחלטת המפקד הצבאי. השופט ברון, בדעת מיעוט, גרסה כי לאור העובדה שלבני משפחתו של המפגע לא הייתה כל מעורבות או תמיכה במעשים, צו ההריסה אינו מידתי.

בג"ץ 1376/23 ג'לאל הילאן נ' המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית

ב-13 במרץ דחה בג"ץ עתירה שהוגשה נגד צו הריסה שהוצא לבית המפגע שביצע את פיגוע הדקירה בכפר פונדוק בחודש אוקטובר 2022, שבו נרצח שלום סופר ז"ל. ב-22 במרץ דחה בג"ץ בקשה לדיון נוסף בעתירה.

בג"ץ 8987/22 התנועה לאיכות השלטון נ' הכנסת

ב-19 במרץ קבע בג"ץ, בהתאם להסכמה של נציגי הממשלה, כי השר לביטחון לאומי רשאי להתוות מדיניות ועקרונות כלליים עבור משטרת ישראל, לרבות ביחס להפגנות ולחסימה ופינוי של צירי תנועה. אולם, הוא אינו רשאי ליתן הוראות אופרטיביות למשטרה בנוגע למימוש זכות ההפגנה וחופש המחאה, שימוש בכוח והפעלת אמצעים לפיזור הפגנות.

בג"ץ 1893/23 ארגון לביא נ' היועצת המשפטית לממשלה

ב-22 במרץ דחה בג"ץ עתירה במסגרתה התבקש להורות ליועצת המשפטית לממשלה לחדול מלעסוק בהצעות חוק הנוגעות לסמכויות היועצת והכפופים לה, בשל ניגוד עניינים מוסדי מובנה.

בג"ץ 1519/23 מוחמד עומר מוחמד דאוד נ' מפקד כוחות צה"ל באיו"ש
ב-29 במרץ [דחה](#) בג"ץ עתירה במסגרתה התבקש להורות על ביטול הארכת מעצרו המינהלי של פעיל
תנזים, אשר בשל טעות אנוש לא הובא בפני שופט צבאי במועד הקבוע בחוק.

עת"מ 15361-11-20 רינת סגל נ' מדינת ישראל
ב-26 במרץ [קיבל](#) בית המשפט המחוזי בירושלים עתירה שהוגשה על ידי קצינת משטרה אשר טענה
כי הופלתה בקידום בעבודה על רקע מגדרי, וקבע כי היא תפוצה בכ-120 אלף שקלים.

ידיעות בינלאומיות הקשורות לישראל

ב-23 במרץ [פרסמה](#) הליגה נגד השמצה (ADL) דוח במסגרתו נמצא כי חלה עלייה של כ-36%
במספר התקריות האנטישמיות בארצות הברית בשנת 2022.

ידיעות בינלאומיות

פלישת רוסיה לאוקראינה

ב-3 במרץ [חתמה](#) ארצות הברית על מזכר הבנות (MoU) עם צוות החקירה הבינלאומי המשותף
(JIT) לחקירת העימות בין רוסיה לאוקראינה, תחת סוכנות האיחוד האירופי לשיתוף פעולה
במשפט הפלילי (Eurojust).
4 במרץ, [הודעת האיחוד האירופי](#).

ב-15 במרץ [פרסמה](#) ועדה החקירה העצמאית שהקימה מועצת זכויות האדם של האו"ם דוח
במסגרתו נמצאו ראיות לביצוע מגוון רחב של פשעים על ידי הכוחות הרוסיים, ביניהם רצח,
עינויים, אונס, ירי לא מאובחן, והתקפות לא פרופורציונליות.
20 במרץ, [ASIL](#).

ב-17 במרץ [הוציאה](#) ערכאת קדם המשפט של בית הדין הפלילי הבינלאומי (ICC) צווי מעצר נגד
נשיא רוסיה, ולדימיר פוטין, ונציבת זכויות האדם במדינה, מריה לבובה-בלובה, בגין חשד לביצוע
פשעי מלחמה של גירוש בלתי חוקי והעברה אסורה של ילדים מאוקראינה לשטחי רוסיה.
17 במרץ, [הודעת תובע בית הדין](#). לניתוח ההחלטה והמשמעויות לישראל ראו: [אורי בארי](#), 26
במרץ, [INSS](#); לניתוחים נוספים ראו: [רבקה המילטון](#), 17 במרץ, [Just Security](#); [סטפן פומפר](#),
[Just Security](#); [יונקינג ליו](#), 14 במרץ, [EJIL: Talk!](#); [מיילס ג'קסון](#), 21 במרץ, [EJIL: Talk!](#).

ב-20 במרץ [הודיעה](#) רוסיה כי פתחה בחקירה פלילית נגד בכירים בבית הדין הפלילי
הבינלאומי (ICC), זאת בתגובה להוצאת צו המעצר נגד נשיא רוסיה, ולדימיר פוטין.
20 במרץ, [Reuters](#).

ב-24 במרץ פרסם משרד הנציב העליון של האו"ם לזכויות אדם (OHCHR) שני דוחות עיתיים ביחס למצב [זכויות האדם והטיפול בשבויי מלחמה](#) במסגרת הלחימה באוקראינה.

ב-15 במרץ [קיבל](#) בית המשפט העליון של בריטניה את ערעורה של אוקראינה על החלטה של שופט לתת פסק דין במעמד צד אחד המאפשר מימוש שטרי חוב שהוציאה אוקראינה לרוסיה בסכום של 3 מיליארד דולר בשנת 2013. בית המשפט קבע כי יש לאפשר לאוקראינה להעלות טענות הגנה על כך שההתקשרות בחוזה נעשתה בכפייה, עקב איום בשימוש בכוח מצד רוסיה ולחץ כלכלי שהופעל על ידה.

15 במרץ, [תקציר פסק הדין](#).

ב-17 במרץ [אישר](#) בית הדין האירופי לזכויות אדם (ECtHR) את הצטרפותן של 26 מדינות להליכים שנפתחו על ידי אוקראינה והולנד נגד רוסיה בבית הדין. ההליכים החלו בעקבות הלחימה במזרח אוקראינה וסיפוח חצי-האי קרים בשנת 2014, אך צורפו אליהם הליכים לאחר פלישת רוסיה בחודש פברואר 2022.

לניתוח הצטרפותן של מדינות שלישיות להליכים בבית הדין ראו: [ג'סטין בטורה](#), 19 באפריל, [EJIL: Talk!](#).

ב-27 במרץ [פרסמה](#) שגרירת ארצות הברית לצדק פלילי בינלאומי, בת' וואן שאק, הצהרה בדבר ההצעות להעמיד לדין את רוסיה בגין פשע התוקפות נגד אוקראינה.

[דיני מלחמה](#)

ב-1 במרץ [פרסם](#) ממשל בידן חלק מהנספח המצונזר בדבר המסגרת המשפטית והמדינית בנוגע לשימוש של ארצות הברית בכוח צבאי בשנת 2022.

לניתוח הנספח ראו: [הת'ר ברנדון-סמית' ובריאן פינקיין](#), 14 במרץ, [Just Security](#).

[מאבק בטור](#)

ב-8 במרץ [הודיעה](#) מחלקת ההגנה של ארצות הברית (DOD) כי שיחררה את חסן אל שארבי, פעיל אל-קאעידה ממוצא סעודי שהיה כלוא במתקן המעצר בגוואנטנמו למשך כ-21 שנה. אל שארבי שוחרר לערב הסעודית.

9 במרץ, [Washington Post](#).

ב-13 במרץ [פרסם](#) ה-FBI דוח סטטיסטי משלים לדוח שפורסם בדצמבר 2022, בנוגע לפשעי שנאה שהתרחשו בארצות הברית בשנת 2021.

13 במרץ, [הודעת ה-FBI](#).

משפט בינלאומי פלילי וחקירות על פשעי מלחמה

ב-20 במרץ הודיעו משרד החוקר המיוחד (OSI) והמשטרה הפדרלית האוסטרלית (AFP) כי הגישו, לראשונה, כתב אישום נגד לוחם מיחידה מיוחדת של צבא אוסטרליה בגין ביצוע פשע מלחמה של רצח אזרח אפגני.

זכויות אדם

ב-7 במרץ קבע בית הדין האירופי לזכויות אדם (ECtHR) כי רוסיה הפרה את האמנה האירופית לזכויות אדם כאשר שללה את תושבותה של פעילת זכויות אדם אמריקאית הנשואה לאזרח רוסי, וכי ההליך נגדה היה נגוע בפגמים פרוצדורליים קשים במטרה לשלול ממנה עילה חוקית להישאר ברוסיה.

ב-7 במרץ קבע בית הדין האירופי לזכויות אדם (ECtHR) כי רוסיה הפרה את האמנה אגב מעצר בלתי חוקי של שני אזרחים גיאורגיים שבוצע על ידי השלטונות הפרו-רוסיים בחבל אבחזיה בשנים 2001 ו-2003. זאת, בשל השליטה האפקטיבית שלה בשטח.

ב-30 במרץ קבע בית הדין האירופי לזכויות אדם (ECtHR) כי הונגריה הפרה את האמנה כאשר לא נקטה צעדים לשיפור והשוואת רמת ותנאי הלימודים בבית ספר בו רוב התלמידים הם בני מיעוט הרומה.

30 במרץ, תקציר פסק הדין.

סייבר, טכנולוגיה ופרטיות

ב-2 במרץ פרסם ממשל ביידן את אסטרטגיית אבטחת הסייבר הלאומית, אשר קובעת את אופן ההתמודדות עם איומים בתחום אבטחת הסייבר. לניתוחים של האסטרטגיה ראו: יוג'ין לוסטרי וסטפני פל, 3 במרץ, Lawfare; טריי הר, ג'ני ג'ון, אמה שרודר וסטיוארט סקוט, 13 במרץ, Lawfare.

ב-9 במרץ פרסמה מחלקת ההגנה של ארצות הברית (DOD) את אסטרטגיית כוח האדם בסייבר לשנים 2023-2027, אשר קובעת את הצרכים והתקנים הנדרשים לשימור ושיפור ההון האנושי בתחום.

ב-27 במרץ חתם הנשיא ביידן על צו מנהלי האוסר על עובדי ממשל להשתמש בתוכנות ריגול מסחריות המהוות סיכון לביטחון הלאומי של ארצות הברית. 27 במרץ, הודעת הבית הלבן.

ב-29 במרץ [פרסמה](#) ממשלת בריטניה דוח נרחב בדבר עקרונות מנחים לשימוש בבינה מלאכותית (AI), שנועד לקדם את הפעילות בתחום, להגביר את אמון הציבור בשימוש בבינה מלאכותית ולהקל על צמיחה עסקית והפקת תוצרים במקומות עבודה.

מדיניות ביטחונית וצעדים ביטחוניים

ב-15 במרץ [אימצה](#) מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2677 (2023) במסגרתה האריכה בשנה את המנדט של משלחת האו"ם לדרום סודאן (UNMISS).
15 במרץ, [הודעת מועצת הביטחון](#).

ב-16 במרץ [אימצה](#) מועצת הביטחון של האו"ם את החלטות 2678 (2023) ו-2679 (2023) במסגרתן האריכה בשנה את המנדט של משלחת הסיוע של האו"ם לאפגניסטן (UNAMA), וביקשה ממשרד המזכיר הכללי להגיש חוות דעת עצמאית ביחס למצב במדינה עד ה-17 בנובמבר.
16 במרץ, [הודעת מועצת הביטחון](#).

סנקציות

ב-23 במרץ [אימצה](#) מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2680 (2023) במסגרתה האריכה בשנה את המנדט של פאנל המומחים לפיקוח על הסנקציות נגד צפון קוריאה.
23 במרץ, [הודעת מועצת הביטחון](#).

ב-8 במרץ [אימצה](#) מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 2676 (2023) במסגרתה האריכה בשנה את המנדט של פאנל המומחים לפיקוח ובחינת הסנקציות נגד סודאן.
8 במרץ, [הודעת מועצת הביטחון](#).

שלטון החוק וזכויות פוליטיות

ב-31 במרץ הצביע חבר מושבעים במדינת ניו יורק בעד הגשת [כתב אישום](#) בן 34 סעיפים נגד נשיא ארצות הברית לשעבר, דונלד טראמפ, בגין שורה של עבירות הונאה ותרמית אגב תשלום דמי שתיקה לנשים איתן קיים לכאורה יחסים בעודו נשוי. מדובר בנשיא האמריקני הראשון שמוגש נגדו כתב אישום.
31 במרץ, [Reuters](#); 31 במרץ, [Guardian](#). לניתוח העבירות ראו: קווינטה יורצ'יץ' ובנג'מין ויטס, 30 במרץ, [Lawfare](#).

שינויי אקלים

ב-20 במרץ פרסם הפאנל הבין-ממשלתי לשינויי האקלים של האו"ם (IPCC) דוח עיתי בדבר השפעות שינויי האקלים על כדור הארץ, הקורא לנקוט צעדים מיידיים לצמצום פליטות גזי החממה, על מנת למנוע התחממות של יותר מ-1.5 מעלות צלזיוס.
20 במרץ, תקציר הדוח; 20 במרץ, הודעת ה-IPCC.

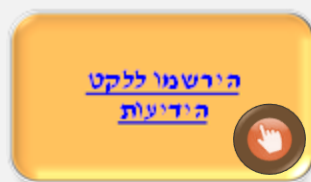
ב-29 במרץ אימצה העצרת הכללית של האו"ם החלטה המבקשת מבית הדין הבינלאומי לצדק (ICJ) לתת חוות דעת מייעצת בנוגע למחויבויות המשפטיות החלות על מדינות העולם בהתמודדות עם שינויי האקלים.
29 במרץ, UN News.

התפתחויות מדיניות

ב-10 במרץ פרסמו ממשלות סין, ערב הסעודית ואיראן הצהרה משותפת לפיה איראן וערב הסעודית מחדשות את היחסים הדיפלומטיים ביניהן.
לניתוח חידוש היחסים והמשמעויות לישראל: סימה שיין, יואל גוז'נסקי ואלדד שביט, 12 במרץ, INSS.

ב-30 במרץ נתן בית הדין הבינלאומי לצדק (ICJ) החלטה בהליך שנפתח על ידי איראן ב-2016 נגד ארצות הברית בשל הפרת אמנת הידידות (Treaty of Amity, Economic Relations and Consular Rights) שנחתמה בין המדינות בשנת 1955. זאת, אגב הקפאת נכסים של חברות וגופים איראניים על ידי הממשל האמריקאי ושימוש בהם למימוש פסקי דין שניתנו בארצות הברית נגד איראן לטובת נפגעי טרור. בית הדין קבע כי על ארצות הברית לשלם פיצויים בגין הפרת ההסכם, בסכום שיסוכם במשא ומתן בין איראן לארה"ב. עם זאת, קבע כי אין מקום להורות על שחרור כ-1.75 מיליארד דולר של הבנק המרכזי של איראן, שמהווים את הסכום המשמעותי ביותר שהוקפא.
30 במרץ, הודעת מחלקת המדינה של ארצות הברית. לניתוחים של ההחלטה ראו: היטושי נאסו, 4 באפריל, Articles of War; קיאן רזיפור, 17 באפריל, Just Security.

לקט הידיעות "משפט וביטחון לאומי" מתפרסם אחת לחודש. צפו בלקטי הידיעות הקודמים.

*אם נתקלתם בבעיה בהרשמה, ניתן להירשם על ידי שליחת שם מלא וכתובת דוא"ל ל- galr@inss.org.il

ניתן למצוא אותנו ב:

© 2017 כל הזכויות שמורות